

Téma 9:

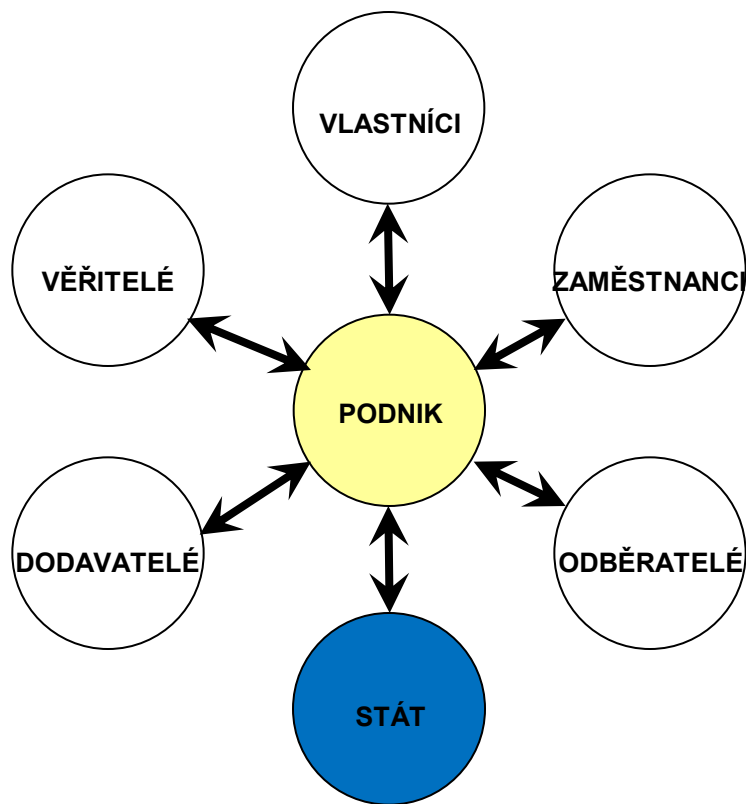
Řízení vztahu podniku ke státu

Ladislav Blažek

Dominik Gira

1. Stát jako stakeholder
2. Stát jako mocenský orgán
3. Stát jako partner podniku
4. Podnik jako partner státu
5. Deklarovaná a skutečná moc státu

1. Stát jako stakeholder

Pod pojem „stát“ zahrnujeme též regionální a municipální orgány veřejné správy a samosprávy.

Vklad: Veřejné statky, právo, infrastruktura, různé formy podpory.

Očekávání: Řádné odvádění daní a plnění dalších povinností daných právními předpisy, zajišťování zaměstnanosti, pomoc při rozvoji infrastruktury, sponzorování veřejně prospěšné činnosti a pod.

Moc: Moc daných orgánů, ať na úrovni obce, regionu či centra, vyplývá jednoznačně z jejich pravomoci vydávat právní předpisy a ze schopnosti přinutit podnik k jejich respektování.

2. Stát jako mocenský orgán

Povinnosti podniku vůči státu:

- placení daní, odvodů, poplatku apod.
- oznamovací povinnost v ekonomické oblasti, v oblasti bezpečnosti práce, životního prostředí atd.
- řada dalších povinností vyplývajících z právních předpisů.

Podnik

- může vyjednávat o způsobu uplatnění předpisů (výjimky, míra tvrdosti aj.)
- se může podílet na formulaci nových, resp. novelizaci stávajících předpisů
- může participovat na přípravě hospodářské politiky vlády

Funkce státu se rozšiřují a ve stále větší míře na nich participuje podnikatelská sféra.

3. Stát jako partner podniku

Tripartita (Rada hospodářské a sociální dohody ČR) je společným dobrovolným dohodovacím a iniciativním orgánem **odborů, zaměstnavatelů a vlády České republiky**.

Cílem tripartity je vzájemně respektovanou formou dialogu dosáhnout shody v zásadních otázkách hospodářského a sociálního rozvoje a udržet sociální smír, jako základní předpoklad pozitivního vývoje ekonomiky i životní úrovně občanů.

Oblasti:

- hospodářská politika
- pracovněprávní vztahy
- kolektivní vyjednávání a zaměstnanost
- sociální otázky a zdravotnictví
- mzdy a platy
- veřejné služby a veřejná správa
- bezpečnost práce
- rozvoj lidských zdrojů a vzdělávání
- postavení ČR v rámci EU

Vrcholným dohodovacím orgánem tripartity je Plenární schůze

Zastoupení: 7 + 7 + 7

3. Stát jako partner podniku *pokrač.*

Stát podporuje podnikání, neboť očekává

- zvýšení zaměstnanosti,
- zvýšení příjmů z daní,
- podporu, resp. spolupráci ze strany podniků při plnění svých funkcí.

Nabídka ze strany státu

Významnou roli v ČR plní agentury CzechInvest a CzechTrade podřízené Ministerstvu průmyslu a obchodu

CzechInvest přispívá k rozvoji české podnikatelské infrastruktury podporou ze strukturálních fondů EU a ze státního rozpočtu České republiky v rámci tří základních oblastí:

- Lidské zdroje a zaměstnanost
- Podnikání a inovace
- Výzkum a vývoj

Podporuje rozvoj

- domácích firem,
- českých a zahraničních investorů,
- celkového podnikatelského prostředí.

3. Stát jako partner podniku *pokrač.*

CzechTrade je agenturou na podporu exportu.

Cílem agentury je usnadnit firmám rozhodování o výběru vhodných teritorií, zkrátit dobu vstupu na daný trh a podpořit aktivity směřující k dalšímu rozvoji firmy v zahraničí.

Poskytované služby:

- Informace o systému státní podpory exportu českým podnikatelům
- Zhodnocení exportní připravenosti klienta
- Identifikace obchodních příležitostí v zahraničí
- Detailní cílený průzkum trhu (zjištění informací o konkurenci, pozice značek na trhu atd.)
- Zjištění bonity zahraničních obchodních partnerů
- Organizace obchodních jednání
- Prezentace českých firem v zahraničí aj.

4. Podnik jako partner státu

Nabídka ze strany podniku

Společenská odpovědnost podniků (Corporate Social Responsibility CSR)

Zapojení podniků do života komunity (Corporate Community Involvement CCI)

Společenská odpovědnost podniků:

Dobrovolné integrování podnikatelských, sociálních a environmentálních hledisek

PPP = profit, people, planet

Zapojení podniků do života komunity:

Dobrovolná podpora společensky prospěšných aktivit.

Jde zejména o

- poskytování finančních darů,
- sponzoring,
- firemní dobrovolnictví,
- partnerské programy, včetně programů PPP (Public Private Partnership)

4. Podnik jako partner státu *pokrač.*

Partnerství veřejného a soukromého sektoru

(Public Private Partnerships PPP) – spolupráce obou sektorů za účelem využití zdrojů a schopností soukromého sektoru při zajištění veřejné infrastruktury nebo veřejných služeb.

Jde např. o vybudování a zajišťování provozu

- dopravní infrastruktury,
- administrativních budov,
- univerzitních kampusů,
- nemocnic apod.

CSR a CCI vyžadují komplexní a strategický přístup.

Efekt? Pozitivní rozvoj vztahů se stakeholdery.

5. Deklarovaná a skutečná moc státu

Teze: Stát je suverénem na svém území

Vliv globalizace: Vývojové trendy směřují k oslabování moci státu

Mezinárodní organizace

- Organizace spojených národů
- Mezinárodní měnový fond
- Světová banka
- Světová obchodní organizace

Nadnárodní seskupení regionálního charakteru

- Evropská unie
- Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN)
- Severoamerická dohoda o volném obchodu NAFTA aj

Mezinárodní nevládní organizace

- Amnesty International
- Greenpeace
- Transparency International aj.

Podniky a skupiny podniků (nadnárodní společnosti)

Demokratická pravidla
Usnesení v rámci těchto organizací jsou přijímána demokraticky, často konsensuálně. Tím samozřejmě nemá být řečeno, že mezi členy nedochází k rivalitě, ke střetům, v nejednom případě závažným, nicméně principy demokracie jsou zachovávány.

Jsou nezávislé a podporují obecné blaho.

5. Deklarovaná a skutečná moc státu pokrač.

Stát versus nadnárodní společnost

Stát je řízený demokraticky.

Slouží občanům.

Jeho působnost je teritoriálně zakotvena.

Stát plní svoji funkci v rámci svých teritoriálních hranic.

Stát je „doma“ na svém území.

NNS je řízena hierarchicky.

Slouží vlastníkům.

Její působnost teritoriálně zakotvena není.

NNS plní svoji funkci tam, kde je to pro ni ekonomicky výhodnější.

NNS není „doma“ nikde, je hostem v těch zemích, kde má svoje podniky.

Národní stát a velká nadnárodní společnost jsou vzájemně závislí partneři.

Každý z nich plní jinou funkci.

Jejich vztahy mohou být jak kooperativní, tak konkurenční.

Zdá se, že národní státy, zvláště méně ekonomicky vyspělé, se dostávají do defenzívy.

5. Deklarovaná a skutočná moc štátu pokrač.

Štát sa v podnikateľskom prostredí angažuje = trhové zlyhania,
Činnosti na odstránenie trhových zlyhaní:

- alokačné,
- redistribučné,
- legislatívne,
- stabilizačné.

Ideálna politika vlády pre podniky je taká, ktorá podporuje ich záujmy,
je predvídateľná a konzistentná.

Význam ochrany hospodárskej súťaže mimo narušenia trhu:

- ochrana vlastníctva,
- podpora podnikov,
- kvalitatívne štandardy vzdelávania.

Rámec ktorým vláda vstupuje a ovplyvňuje podmienky v prostredí:

- legislatíva,
- hospodárska politika.

5. Deklarovaná a skutočná moc štátu pokrač.

Zložky podnikateľského prostredia vs. Politiky štátu:

Demografická / sociálna zložka = politika trhu práce a zamestnanosti, príjmová a dôchodková politika, sociálna politika,

Ekonomická zložka = štrukturálna a stabilizačná politika,

Environmentálna zložka = ekologická politika,

Technologická zložka = vedecko-technická politika,

Vonkajšia zložka = zahranično-obchodná politika,

Politická zložka = SAMOTNÁ ČINNOSŤ ŠTÁTU

Zložky ktoré štát nereguluje:

Kultúrne prostredie = naopak kultúra národa vplýva na tvorbu politiky,

Etické prostredie = malo by vypínať medzery v právnom poriadku štátu

5. Deklarovaná a skutočná moc štátu – Indexy kvality / konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia

Národné štáty jsou předmětem pravidelného hodnocení, které provádí specializované instituce, a to z hlediska podmínek, které štáty vytvářejí pro podnikatelskou činnost, i z některých dalších hledisek.

Niekoľko príkladov takýchto rebríčkov:

- Štúdiá Svetovej Banky – Doing Business Report,
- Economy Freedom Index – Heritage Foundation a Wallstreet Journal,
- World Governance Indicators – Svetová Banka,
- World Competitiveness Yearbook / Scoreboard – Institute of Management Development,
- Corruption Preception Index – Transparency International,
- Legatum Prosperity Index – Legatum Institute,
- Opacity Index – Pricewaterhuse Coopers Foundation
- State Capture Index – Svetová banka a Európska banka pre obnovu a rozvoj.
- The Global Competitiveness Report Svetového Ekonomického Fóra, a ďalšie...

5.1 Ease of Doing Business

V súčasnosti pokrýva vzorku 190 krajín (Doing Business Report 2017)

Zameraný na reguláciu podnikateľskej aktivity a práv vlastníka.

Hodnotí špecifické súčasti prostredia s cieľom zvýšenia efektivity regulácie za účelom rozvoja podnikateľskej aktivity.

Kumulovane sa sústreďí na týchto 10 oblastí:

1. začatie podnikania,
2. získanie stavebného povolenia,
3. registrácia majetku,
4. dostupnosť úverových zdrojov,
5. dostupnosť elektrickej energie,
6. ochrana investorov,
7. daňová povinnosť,
8. medzinárodné obchodovanie,
9. vymožitelnosť zmluvných kontraktov,
10. ukončenie podnikania – riešenie insolventnosti.

5.2 Economy Freedom Index

V súčasnosti pokrýva vzorku 186 krajín (Heritage.org 2017)

Monitoruje oblasti podnikateľského prostredia nad ktorými má vláda politickú kontrolu.

Hodnotí špecifické súčasti prostredia s cieľom zvýšenia efektivity regulácie za účelom rozvoja podnikateľskej aktivity.

1. Veľkosť vlády
 - 1.1 vládne výdavky,
 - 1.2 fiškálna stabilita,
 - 1.3 daňové zaťaženie,
2. Efektivita regulátorov
 - 2.1 miera cenovej stability a kontroly,
 - 2.2 podnikateľská sloboda,
 - 2.3 sloboda na trhu práce,
3. Vláda práva
 - 3.1 efektivita súdneho systému,
 - 3.2 úroveň ochrany vlastníckych práv,
 - 3.3 integrita vlády,
4. Otvorenosť ekonomiky
 - 4.1 finančná sloboda,
 - 4.2 obchodná sloboda,
 - 4.3 investičná sloboda.

5.3 World Governance Indicators pokrač.

V súčasnosti pokrýva vzorku viac ako 200 krajín (The World Bank Group 2017)

Kvalita podnikateľského prostredia je chápaná ako kvalita „jeho správy“.

Jedná sa o KOMPOZITNÝ index.

1. Politická stabilita a absencia násilia,
2. Sloboda prejavu a zodpovednosť,
3. Kontrola korupcie,
4. Vláda práva,
5. Kvalita regulátorov,
6. Efektivita vlády,

„Nutnosť“ kategorizácie krajín.

Hodnotenie vyjadrené percentilom.

Index nemá „hlavný agregát“.

5.4 Corruption Preception Index pokrač.

V súčasnosti pokrýva vzorku 180 krajín (Transparency International 2017)

Korupciu definuje ako: „Zneužitie právomoci verejného činiteľa za účelom osobného obohatenia.“

Kuzmišin (2009) ho považuje za: „Nástroj presadzovania transparentnosti ekonomického prostredia.“

Kompozitný agregovaný index s heterogénnou vnútornou štruktúrou.

Nejednotná vnútorná štruktúra.

Nejednotné chápanie pojmu korupcia v jednotlivých hodnotených štátoch.

Neporovnateľný sám zo sebou v čase.

Zmena metodológie vyhodnocovania – 2011 / 2012.

5.5 Global Competitiveness Index pokrač.

V súčasnosti pokrýva vzorku 138 krajín (World Economic Forum Global Competitiveness Index report 2016-2017)

Konkurencieschopnosť = súbor inštitúcií, politík a faktorov, určujúcich úroveň produktivity hospodárstva, ktorá na druhej strane podmieňuje úroveň dosiahnuteľnej prosperity krajiny.

Perspektíva dosahovania udržateľného, hospodárskeho rastu v strednodobom horizonte (Belanová 2014).

Agregatívny, kompozitný, dvojjložkový index:

1. Dotazníkové šetrenie = správa „Executive opinion survey“,
2. Dvanásť pilierov konkurencieschopnosti.

Hlavné procesy vyhodnocovania:

- normalizácia,
- agregácia.

**NAJKOMPLEXNEJŠIE HODNOTENIE KONKURENCIESCHOPNOSTI
KRAJÍN!**

5.5 Indexy na národnej úrovni

Nemecko – IFO – Information und Forschung Leibniz Institute v Mníchove,

- Bázický index s hodnotou 100 bodov k 1. 1. 2005,
- Dotazníkový zber údajov od panelu približne 7000 podnikov z rôznych odvetví,
- Publikovaný s mesačnou frekvenciou.

Slovensko – IPP – Podnikateľská aliancia Slovenska,

- Bázický index s hodnotou 100 bodov k 1. 7. 2001,
- Dotazníkový zber údajov o 33 rôznych záujmových oblastiach,
- Publikovaný so štvrťročnou frekvenciou.

Česko – IPK – Klub Investorů o. s.

- Bázický index s hodnotou 100 k... ???
- Dotazníkový zber 2x ročne, od panelu 500 podnikov z rôznych odvetví,

PRAVDEPODOBNE EŠTE NESPUSTENÝ ALEBO MŔTVY PROJEKT vid':

< <http://ipk.klubinvestoru.com/subdom/ipk/content/index-podnikatelského-klimatu> >

Monitoring podnikateľského prostredia Českej Národnej Banky:

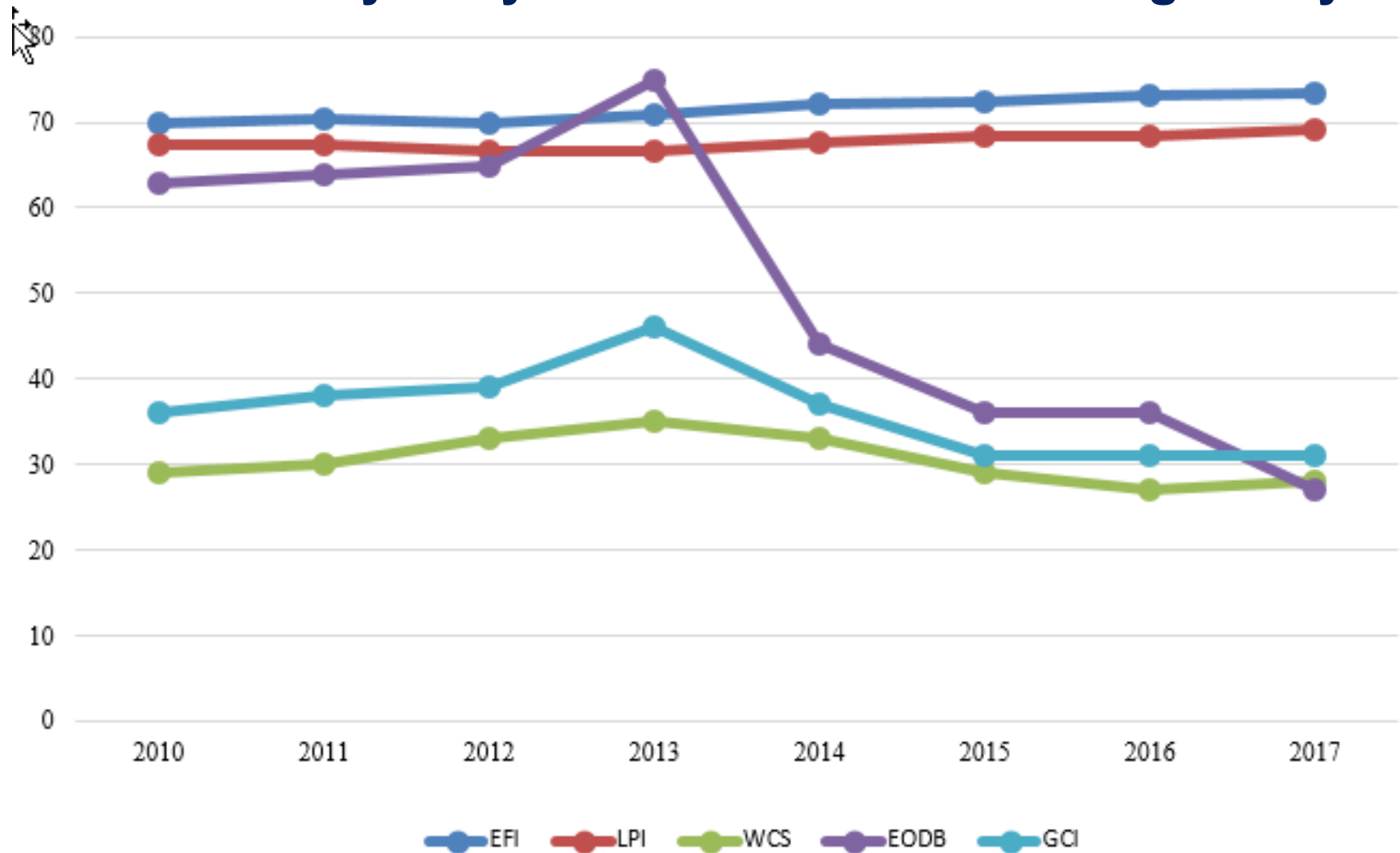
<

https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_SESTAVY?p_strid=ACAA&p_sestuid=18946&p_lang=CS >

5.5 Vývoj pozície Českej Republiky v rebríčkoch / hodnotení vybraných indexov od roku 2010

Rok / Index	EFI	LPI	WCS	EODB	GCI
2010	69,8	67,41	29	63	36
2011	70,4	67,29	30	64	38
2012	69,9	66,72	33	65	39
2013	70,9	66,65	35	75	46
2014	72,2	67,7	33	44	37
2015	72,5	68,35	29	36	31
2016	73,2	68,34	27	36	31
2017	73,3	69,25	28	27	31

5.5 Vývoj pozície České Republiky v rebríčkoch / hodnotení vybraných indexov od roku 2010 graficky

5.5 Výhody a problémy spojené s indexmi

Výhody takových „žebříčků“:

1. nezaujaté hodnocení nadnárodními mimovládnými organizacemi,
2. jsou snadno pochopitelné i pro laiky,
3. vyvíjejí automatický tlak na reformní opatření vlád,
4. poskytují názornou viditelnost vzorů chování úspěšných států.

Nevýhody / problémy hodnocení rebríčkami:

1. problém počtu krajín,
2. problém porovnatel'nosti v čase,
3. problém vzájomnej porovnatel'nosti.

“

Problémy je možné „vyriešiť“ relatívnym vyjadrením:

33 pozícia krajiny X v rebríčku zo 180 krajinami? = 18,33%

58 pozícia krajiny X v rebríčku zo 138 krajinami? = 42,02%

<p>ČESKÁ Rep. Index, r. 2013</p>	<p><u>Silné stránky</u></p>	<p><u>Slabé stránky</u></p>
<p><u>WGI</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Politická stabilita = 81,73%, - Efektivita vlády = 78,47%, - Vláda práva = 76,93%, - Kvalita regulátorov = 83,35, - Sloboda prejavu = 76,78%, 	<ul style="list-style-type: none"> - Kontrola korupcie = 66,35%,
<p><u>EFI</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Obchodná sloboda (86b), - Monetárna sloboda (81,7b), - Fiškálna sloboda (80b). 	<ul style="list-style-type: none"> - Sloboda v podnikaní (65,8b), - Sloboda od korupcie (44b), - Vládne výdavky (43,5b).
<p><u>Doing Business</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Cezhraničný obchod (55,12), - Registrácia majetku (48), - Úverová dostupnosť (41,87). 	<ul style="list-style-type: none"> - Daňová povinnosť (118,87), - Začatie podnikania (114,75), - Stavebné povolenie (82,37), - Vymožitelnosť zmlúv (80,12),
<p><u>GCI</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zdravie a základné vzdelanie (5,99), 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvoj finančného trhu (4,23),

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ

- 1) Co je předmětem směny mezi podnikem a stakeholderem „stát“?**
- 2) Jaké faktory ovlivňují výši ingerence státu v podnikové sféře?**